

Recenzja pracy habilitacyjnej dr Magdaleny Cywickiej z Uniwersytetu Rzeszowskiego

Recenzja została sporządzona w oparciu o dostarczoną dokumentację w formie plików w formacie pdf:

Wskazanych osiągnięć zgłoszonych jako dzieło habilitacyjne, Autoreferatu, Dokumentacji z lat 2011- 2025 obejmującej wystawy indywidualne i zbiorowe oraz wykazu osiągnięć naukowych i artystycznych.

Sylwetka Habilitantki

Magdalena Cywicka studiowała Malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Studia ukończyła z wyróżnieniem, dyplomem z malarstwa sztalugowego wykonanym pod okiem promotora Prof. Leszka Misiaka w 2001 roku.

Stopień doktora sztuk pięknych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne został Magdalenie Cywickiej nadany uchwałą Rady Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w 2011 roku na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Obrazy Natury. Transformacje pejzażu w malarstwie”, której promotorem był Prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego - Tadeusz Boruta.

Od 2001 roku do dzisiaj Pani Magdalena Cywicka jest zatrudniona na Uniwersytecie Rzeszowskim, początkowo na stanowisku asystenta, a od 2012 roku, czyli od czasu uzyskania stopnia doktora, na stanowisku adiunkta. Od 2019 roku jest zaliczana do grupy pracowników badawczo - naukowych w Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Z załączonej dokumentacji obejmującej dorobek artystyczny po uzyskaniu stopnia doktora, czyli lat 2011 - 2025 wynika, że Artystka zrealizowała osiem wystaw indywidualnych i uczestniczyła w wystawie zbiorowych w kraju i poza jego granicami (między innymi w Portugalii, Bułgarii, Finlandii, Szkocji).

Ocena dorobku zgłoszonego przez dr Magdalenę Cywicką jako osiągnięcia habilitacyjne

Jako osiągnięcia habilitacyjne dr Magdalena Cywicka zgłosiła cztery pozycje:

1. Otrzymanie Nagrody Grand Prix Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, za obraz pt. „W pamięci II”, przyznanej przez międzynarodowe Jury Nagród na

„10. Międzynarodowym Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt – Przemyśl 2018 / Polska - Rumunia - Ukraina - Słowacja - Węgry”.

2. Indywidualna wystawa malarstwa pt. „Magdalena Cywicka - Malarstwo”, prezentowana w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej, towarzysząca „11. Międzynarodowemu Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt – Przemyśl 2021 / Polska - Rumunia - Ukraina - Słowacja - Węgry”, w terminie 7.05 – 12.06.2022 r.

3. Nagroda Specjalna dyrektora Biura Wystaw Artystycznych w Rzeszowie za zestaw prac: „W pamięci – III”, 2021, olej na płótnie, kolaż, 100 x 100 cm, „W pamięci – IV”, 2021, olej na płótnie, kolaż, 100 x 100 cm, „W pamięci – V”, 2021, olej na płótnie, kolaż, 100 x 100 cm otrzymana na „11. Międzynarodowym Triennale Malarstwa Regionu Karpat „Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”.

4. Indywidualna wystawa malarstwa pt. „Magdalena Cywicka - Malarstwo”, prezentowana w Biurze Wystaw Artystycznych w Rzeszowie w terminie 4.11 – 8.12.2024 r.

Ad. 1

Pierwsza pozycja dotyczy obrazu pt. „W pamięci II” i jest odpowiedzią na temat konkursowy Triennale - „Przyszłość Europy - jedność w różnorodności”. Obraz powstał w 2018 roku i składa się z 25 kwadratów przedstawiających inny aspekt pejzażu. Jak pisze Autorka - „ jest refleksją nad fragmentarycznością postrzegania świata i stanowi kontynuację tematyki pejzażu jako nośnika emocji, pamięci i tożsamości”.

Obraz przypomina mozaikę – wszystkie tworzące go 25 kwadratów zawiera w sobie fragmenty nieba i drzew. Jest to ciekawy zabieg formalny. Dla mnie interesujący jest jednak aspekt, o którym nie wspomina ani autorka pracy, ani Piotr Wójtowicz, autor tekstu o tym dziele. Zgadzam się z referencjami wymienionymi przez Wójtowicza, ale brakuje mi odniesienia do współczesnego kontekstu, dotyczącego fragmentaryzacji świata, w którym obecnie żyjemy, oraz jego zapośredniczenia przez media. Domyślam się, że dla Magdaleny Cywickiej osobisty, niezapośredniczony kontakt z naturą jest istotny, ale ani te obrazy, ani ich twórczyni nie żyją w próżni. Mnie nasuwa się na myśl zarówno ekran telefonu lub aparatu cyfrowego z mozaiką zdjęć, jak i cyfrowe realizacje Davida Hockneya. Ciekawa jestem czy Habilitantka bierze pod uwagę możliwość takiego odczytania wewnętrznych formalnych podziałów Jej prac, czy jest w Niej zgoda na takie skojarzenia. Jeśli je odrzuca, chciałabym również o tym się dowiedzieć.

Wystawa pokonkursowa, wraz z nagrodzoną pracą prezentowana była w:

- Biurze Wystaw Artystycznych w Krośnie, w terminie: 10 - 27.07.2018 r.,
- Biurze Wystaw Artystycznych w Rzeszowie, w terminie: 06.09 - 07.10.2018 r.,
- Galerii Sztuki MOK, Miejskiego Ośrodka Kultury w Dębicy, w terminie: 19.10 – 20.11.2018 r.,
- Biurze Wystaw Artystycznych w Kielcach, w terminie: 22.02 - 22.03.2019 r.,
- Herman Otto Musum, Miskolci Galeria w Miskolcu na Węgrzech, w terminie: 08.08 - 14.09.2019 r.
- Cris Country Museum w Oradea w Rumunii, w terminie 11.10 - 11.11.2019 r.

Praca „W pamięci II” została włączona do kolekcji Galerii Sztuki Współczesnej w Przemyślu.

Ad. 2

Indywidualna wystawa malarstwa pt. „Magdalena Cywicka – Malarstwo”, prezentowana w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej, krążyła wokół tematyki ogrodu, rozumianego zarówno jako przestrzeń fizyczna, w której Magdalena Cywicka porusza się i pracuje na co dzień, jak i jako przestrzeń metaforyczna. Wystawie towarzyszył tekst „Topografia ogrodu”, który został dołączony do dokumentacji. Habilitantka opisuje w nim zarówno swoje zmagania z ziemią i roślinnością, jak i z materią obrazów, powstających w oparciu o doświadczenia fizycznej pracy oraz dokumentację fotograficzną. Pojawia się tu również refleksja dotycząca porządkowania przestrzeni i stanowiącego dla niego opozycję szacunku do natury. Osobiście nie mogłam także pozbyć się myśli, że jest to opowieść o kolejnej odsłonie „Własnego pokoju” Virginii Woolf. Z kolei wymieniane

konkretne nazwy roślin przypomniały mi postać Dereka Jarmana i jego sposób pracy nad własnym, realnym ogrodem, którego opis przeszedł już do historii sztuki i literatury. „Topografia ogrodu” to dla mnie bardzo satysfakcjonujący esej, w pełni przekonujący mnie do sposobu pracy Cywickiej. Bardzo interesujące wydały mi się również prace, które poruszając tematykę ogrodu, wykorzystują rozpoznany wcześniej system dzielenia płótna na mniejsze kwadraty. Tutaj kompozycja jest jednak bardziej jednorodna – zawartość poszczególnych kwadratów okazuje się zbliżona formalnie oraz kolorystycznie, a obrazy te są właściwie abstrakcyjne. Na wystawie znajdowały się również płótna zakomponowane bardziej klasycznie, horyzontalnie, prawdopodobnie mocno działające skalą, która nie jest przecież obojętna przy bezpośrednim kontakcie z malarstwem. W kontakcie z dokumentacją fotograficzną najbardziej interesujące wydają mi się jednak prace, które od abstrakcji dzieli bardzo cienka granica. Wydaje mi się, że rytm, kolor, kompozycja i ślad – wszystko to działa w tych właśnie dziełach znacznie intensywniej niż wówczas, kiedy odczytujemy błyskawicznie znajomą linię horyzontu.

Ad.3

Zestaw prac: „W pamięci – III”, 2021, olej na płótnie, kolaż, 100 x 100 cm, „W pamięci – IV”, 2021, olej na płótnie, kolaż, 100 x 100 cm, „W pamięci – V”, 2021, olej na płótnie, kolaż, 100 x 100 cm odznaczony Nagrodą Specjalną dyrektora BWA w Rzeszowie, charakteryzował się podziałami kompozycji na mniejsze kwadraty i dominacją odcieni zieleni.

Nagrodzone prace były prezentowane na następujących wystawach zbiorowych:

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - „Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”, Galeria ARP Zamek – Krasieczyn
07.05 – 30.06.2022 r.

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”, Biuro Wystaw Artystycznych – Kielce
05 – 29.08.2022 r.

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”, Biuro Wystaw Artystycznych – Rzeszów
15.09 – 09.10.2022 r.

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”, Krajská Galéria w Prešove - Prešov / Słowacja
09.02 – 16.04.2023 r.

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”, Herman Ottó Múzeum tagintézmény – Miskolc / Węgry
03 – 27.08.2023 r.

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt - Przemyśl 2021”, Museum Tarii Crisurilor / Cris County Muzeum - Oradea, Bihor / Rumunia
08.09 – 08.10.2023 r.

„Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat - Srebrny Czworokąt – Przemyśl 2021”, Colony of Painters - Baia Mare / Rumunia
09.12 – 09.03.2024 r.

Ad.4

Indywidualna wystawa malarstwa pt. „Magdalena Cywicka - Malarstwo”, prezentowana w Biurze Wystaw Artystycznych w Rzeszowie w terminie 4.11 – 8.12.2024 r.

Znalazły się na niej obrazy z kilku cykli malarskich – w tym prace z zestawu „Topografia ogrodu”, ale i dzieła silnie odwołujące się do konkretnych miejsc, będące w pełni czytelnymi pejzażami, a namalowane znacznie wcześniej, bo w 2007 roku. Nie mając doświadczenia związanego z bezpośrednim odbiorem wystawy, trudno mi sobie wyobrazić, czy była to decyzja słuszna, aby tak odległe pod względem czasu powstania obrazy sąsiadowały ze sobą i wzajemnie na siebie wpływały. Odnoszę wrażenie, że w ostatnich latach malarstwo Magdaleny Cywickiej rozwinęło się

w interesujący sposób, a połączenie prac najnowszych ze starszymi odbiera całości klarowność przekazu.

Wszystkie zgłoszone przez habilitantkę osiągnięcia są odpowiednie i posiadają właściwą rangę, aby na ich podstawie uzyskać stopień doktora habilitowanego. Autoreferat jest oszczędny, ale – jak twierdzi artystka – stara się ona unikać dosłowności i opisowości. Szanuję ten wybór, ale jednocześnie mam poczucie niedosytu związanego z umiejscowieniem działań Magdaleny Cywickiej w kontekście sztuki współczesnej, jej inspiracji i fascynacji. Sam wybór artystki, by zajmować się pejzażem w taki sposób, jest dla mnie rodzajem mocnej deklaracji – odrzuceniem wizji zapożyczonych oraz dialogów z innymi artystami. Jest to jedna z wielu dróg, na jakie pozwala medium malarstwa, a być może w tej chwili, kiedy nasza rzeczywistość została poszerzona o wirtualną – jeszcze cenniejsza. Jednocześnie mam wrażenie, że niewiele trzeba by, aby ta malarska deklaracja wybrzmiała mocniej. Unikanie sytuacji, w której na wystawie umieszczane są obrazy bliskie realizmowi obok nowszych, bardziej abstrakcyjnych, wydaje mi się istotną kwestią. Chciałabym też jeszcze raz zaznaczyć, że bardzo dobrze oceniam teksty autorskie. Opisy procesu malowania są moim zdaniem dużo ciekawsze niż teksty innych autorów na temat twórczości Magdaleny Cywickiej. Jest w tym jakaś szlachetna spójność wynikająca ze świadomości swoich zasobów. Teksty te nie kokietują, są – podobnie jak obrazy – oszczędne, a raczej trafiające w punkt. Pozwolę sobie na sugestię, która wkracza poza moje zadanie recenzentki – wydaje mi się, że słowa jako tytuły poszczególnych obrazów czy wystaw powinny mieć w przypadku Magdaleny Cywickiej większe znaczenie, że Autorka powinna przywiązywać do nich większą wagę.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją dotyczącą dorobku artystycznego, autoreferatem, dokumentacją dzieł wskazanych jako osiągnięcia habilitacyjne, spisem aktywności dydaktycznej i organizacyjnej, stwierdzam, że dzieło habilitacyjne dr Magdaleny Cywickiej spełnia warunki, jakie stawia obowiązująca w tym zakresie ustawa Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (tekst jedn. Dz. U. 2024 r., poz. 1571 ze zmianami). Wartość i poziom prac zrealizowanych w ramach pracy habilitacyjnej są zgodne z obowiązującymi wymogami, a Habilitantka w mojej ocenie jest Artystką świadomie operującą medium malarstwa. Wskazane przez Nią dzieła są oryginalnymi dokonaniem, które zaprezentowany zostały w znaczących miejscach kulturotwórczych.

Z przekonaniem popieram wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki dr Magdaleny Cywickiej.